

Volba kandidáta na děkana MFF UK pro funkční období 2020-2024

Obecné teze volebního programu

doc. RNDr. Mirko Rokyta, CSc.

Preambule

Funkční období současného vedení fakulty končí 5. září 2020. Dne 4. prosince 2019 vyhlásil Akademický senát MFF UK volbu kandidáta na funkci děkana fakulty. Tato volba se uskuteční na zasedání AS MFF UK 22. dubna 2020. Rozhodl jsem se, že se této volby *zúčastním jako kandidát*. Níže prezentovaný text obsahuje *obecný* nástin mých představ o cestě, kterou by se naše fakulta měla v následujících čtyřech letech ubírat. Den poté, co budou uzavřeny přihlášky kandidátů na tuto funkci, zveřejním na svých stránkách jak jména kandidátů na proděkany – možné členy příštího vedení fakulty – tak o něco konkrétnější text volebního programu, do kterého budou ve větší míře promítnuty i vize těchto potenciálních budoucích členů vedení.

První a druhá role univerzit

Tradičně se pod první rolí univerzity chápe její *vzdělávací činnost*, roli druhou pak hraje *věda a výzkum*. Toto pojetí je mi blízké, nahlížím a vždy jsem nahlížel na naši fakultu nikoli jako na primárně vědeckou instituci, na které se také učí, ale jako *školu, na které se pěstuje vynikající věda*. Obě tyto hlavní a zásadní role však nechápu odděleně a rozhodně to neznamená, že bych chtěl jednu z nich rozvíjet na úkor druhé. Symbióza vědecké a pedagogické činnosti zůstává jedním z cílů, výhod a výsad života naší fakulty a takto chápané pojetí obou rolí fakulty zůstává i mojí prioritou.

Výuka a studium

Počet zájemců o bakalářské studium na naší fakultě, vyjadřovaný každý rok počtem podaných přihlášek, bývá v posledních letech poměrně stabilní a odpovídá jejímu postavení a prestiži. K zamyšlení je však ukazatel poměru mezi počtem přihlášek a počtem studentů zapsaných do studia, který se na některých studijních programech nevyvíjí příznivě. Zde by mohla pomoci *cílená propagace, zaměřená na konkrétní programy*, ne pouze na studium na MFF UK jako takové. Pomoc s touto propagací je však v jistém smyslu úkolem pro všechny pedagogy, i když hlavní tíha jistě spočívá na bedrech příslušného oddělení.

Jako nedobrá také vnímám počet studentů, kteří v průběhu prvního ročníku z naší fakulty odejdou na základě vlastního rozhodnutí. Zásadní navyšování počtu přijatých či udržení počtu studujících studentů za cenu výraznějšího snížení kvality výuky však není cesta, kterou bychom se měli ubírat. Je potřeba spíše hledat cesty, jak udržet na fakultě ty studenty, kteří na její vystudování „mají“, a přesto z ní odcházejí. Jedním z důležitých mechanismů je *aktivní pomoc studentům při překonávání rozdílu mezi střední a vysokou školou*, zejména zavedení, obnovení nebo zintenzivnění činnosti tutorů a mentorů, včetně využití možností, které nabízí UK Point. Takový přístup ke studentům budu podporovat.

Velmi důležitým aspektem výuky je její *internacionalizace*. Nejde jen o podporu výjezdů studentů a studentskou výměnu, ale také o podíl anglicky vedené výuky na MFF UK. Na

informatické sekci se úspěšně etabloval paralelní bakalářský program v anglickém jazyce. Není mým primárním cílem vynutit zavedení podobných anglických bakalářských programů na matematické či fyzikální sekci, pokud se však k takovému kroku na těchto sekcích rozhodnou, budou mít moji podporu.

V navazujícím magisterském studiu považuji za důležité nabídnout studentům všech odborných programů přiměřeně velké portfolio anglicky vyučovaných povinných a povinně volitelných předmětů. V souvislosti s tím budu podporovat internacionalizaci pedagogických týmů na MFF UK (hostující profesori, integrace zahraničních pracovníků, kteří se vydají na „tenure track“ apod.). Fakulta by také měla zahájit přípravu akreditace některého magisterského případně bakalářského programu v anglickém jazyce jako *joint degree* s vybranou zahraniční školou, například jako vyústění již existující užší spolupráce (4EU+ apod.).

Velmi důležitou je pro fakultu péče, věnovaná doktorskému studiu. Jde nejen o to, aby toto studium bylo atraktivní pro naše absolventy, ale aby bylo otevřené i zahraničním zájemcům. Hledání možností, jak zajistit stabilní finanční podporu všem studentům doktorského studia (aby si nemuseli „přivydělávat“ jinde), je velmi důležitou podmínkou jejich úspěšného vědeckého růstu a dosažení kýženého stavu, kdy naprostá většina doktorandů úspěšně dokončí své studium ve lhůtě 4-5 let.

Věda a výzkum

Jedním z nejdůležitějších úkolů příštího vedení fakulty v oblasti *administrace vědy* bude *aktivní účast v procesu zavádění nových metod hodnocení vědeckého výkonu* (Metodika 17+ a především Interní hodnocení vědy na UK). To zahrnuje nejen jednání na úrovni UK s cílem vyjasnit a pokusit se ovlivnit dopady nových hodnocení na financování fakult, ale také postupné zavádění nové metodiky do života MFF UK. Poměr mezi „starým a novým“ při sestavování vědecké části fakultního rozpočtu bude pak předmětem velmi důležitých diskusí nejen na úrovni vedení fakulty, ale i v rámci širších fakultních grémií. Jako důležitou v tomto okruhu činností vnímám také *podpůrnou činnost fakulty* při získávání grantů a projektů, organizaci smluvního výzkumu a firemní spolupráce, podporu partnerského programu, sponzorství a dárcovství. Speciální pozornost a podpora patří žadatelům o významné granty a projekty, především o granty ERC. *Zefektivnění a případná reorganizace práce těch oddělení, které se organizací a podporou těchto činností mají zabývat*, je jedním z klíčových úkolů příštího vedení.

Administrativní podpora vědecké činnosti však není jediným aspektem působení fakulty v této oblasti. Jako důležitou vnímám (mimo jiné) také podporu akademické/vědecké mobility, vytváření mezinárodních výzkumných skupin, přítomnost zejména zahraničních postdoků na MFF UK a podporu vědeckého růstu doktorandů či i studentů navazujícího magisterského studia, včetně jejich začleňování do vědeckých týmů.

Administrativa a rovnováha mezi centralizací a decentralizací

MFF UK stále vnímám jako jednu fakultu, nikoli jako sjednocení tří fakult. Řízení fakulty, plán jejího dalšího rozvoje, tvorba rozpočtu fakulty, elektronizace agendy a některé další významné administrativní činnosti by měly být centralizovány. Zároveň však cítím, že specifika našich tří sekcí nejsou dána jen jejich umístěním do oddělených pražských lokalit. *Vhodné nastavení rovnováhy* mezi činnostmi, které mají být vykonávány centrálně, a těmi, které je možno delegovat na sekce (ať už zcela nebo částečně), je velmi důležitým úkolem směrem „dovnitř“ fakulty. Cílem by mělo být *zefektivnění administrativních*

činností, spojených nejen s běžným chodem fakulty či personální agendou, ale i s výukou a vědou, zejména co se týká grantů a projektů. Jsem realistou, a proto nemohu slíbit, že administrativy zásadně ubude – zdá se, že vnější svět je odhodlán ubírat se spíše cestami opačnými. Pokusím se však o to, aby byla administrativní činnost fakulty co nejefektivnější.

Důležitým dílčím krokem na této cestě bude mimo jiné také snaha o lepší informovanost fakultní veřejnosti, počítaje v to i tvorbu přehledných instrukcí, návodů a postupů. S tím souvisí i dokončení transformace webových stránek fakulty s přesahem na stránky sekcí, případně pracovišť, a elektronizace některých dalších agend, například fakultních formulářů. Polovičatá elektronizace agendy či její nevhodně zvolená kombinace s tradiční papírovou formou však většinou nepřináší zjednodušení práce. Také agenda, která se nedá označit termínem *user-friendly*, často právě z tohoto důvodu není šířeji používána. Nutnou podmínkou je také to, aby veškeré tyto kroky probíhaly paralelně v české i anglické verzi pod heslem „English-friendly“ administrativa.

Hospodaření a další rozvoj fakulty

Důležitým úkolem bude revize tvorby rozpočtu MFF UK zejména v návaznosti na nové principy financování vědy na Univerzitě a jejích fakultách, při zachování základní filozofie tvorby rozpočtu (rozpočty sekcí a rozpočet centra). Zachován by měl být základní princip transparentního sestavení rozpočtu sekcí, založený zejména na doložitelných výkonech ve vědecké a pedagogické činnosti. Neméně důležitá bude také snaha aktivně působit při efektivnějším využívání a čerpání institucionálních a účelových zdrojů v průběhu celého roku se snahou *minimalizovat počet vratek* a dosáhnout *přiměřené výše fakultních fondů*.

Ke konkrétním úkolům *rozvoje v oblasti výstavby* patří zejména následující:

- dokončit všechny práce související s novým pavilonem v Troji, počítaje v to i možné rozšíření prostoru bufetu a obecnou snahu o zlepšení úrovně stravování v trojských objektech;
- usilovat o přiznání dotace na výměnu fasád a střešních pláštů „starších“ budov v trojském areálu; paralelně s tím sledovat možnosti realizace půdní vestavby v budově Ke Karlovu 3, případně rekonstrukce dalších prostor této budovy (horní a dolní zasedačka) s diskusí o jejich využití, vše s přihlédnutím k aktuálním finančním možnostem fakulty;
- (last but not least) hrát aktivní roli při budování a následném využívání kampusu Albertov; zkoumat možnosti dalšího prostorového rozvoje fakulty.

Třetí a další role fakulty

Mezi činnosti, kterými se fakulta zabývá, patří bezpochyby i vše, co souvisí s tzv. třetí rolí fakult a vysokých škol. Já osobně budu podporovat především aktivity, směřující *k propagaci a popularizaci* oblastí jak naší vědecké činnosti, tak našich studijních programů. Blízké jsou mi také snahy, které si kladou za cíl *zlepšit situaci ve výuce našich předmětů na nižších vzdělávacích stupních*, včetně snahy zlepšit povědomí o jejich důležitosti. Sem patří i organizace kurzů DVPP a ČŽV vedená snahou aktivně působit na poli zvyšování odborné kvalifikace středoškolských učitelů. Souhrnně jde tedy o činnosti, které by bylo možno vyjádřit heslem „Fyziko, informatiko, matematiko a učitelství (těchto předmětů) – jak dál?“ Jako důležitou vnímám také oblast spolupráce s firmami, ať už ve formě smluvního výzkumu nebo rozvíjení všech druhů partnerství s externími subjekty.

Kromě financí mohou tyto činnosti přinést především zkušenosti s praktickými problémy, které jsou cenné [nejen] pro naše studenty a jejich budoucí uplatnění.

Naše fakulta je součástí Univerzity Karlovy. *Spolupráce a aktivní komunikace* s vedením UK a rektorátem je velmi důležitá. Budu podporovat zejména užší spolupráci proděkanů a fakultní administrativy s odpovídajícím prorektorem a příslušnými rektorátními odděleními. Fakulta by se také měla zaměřit na nominaci vhodných kandidátů do funkcí na celouniverzitní úrovni. A konečně, velmi důležitá je rovněž spolupráce vybraných proděkanů i dalších pracovníků napříč příbuznými fakultami a ústavy Akademie věd, iniciace setkávání a hledání společných strategií rozvoje.

Pár slov na závěr

Antoine de Saint-Exupéry kdysi řekl: „Nejvyšší formou luxusu jsou dobré mezilidské vztahy“. Domnívám se, že MFF UK si tento druh luxusu zaslouží. Záleží mi na tom, aby prostředí, ve kterém trávíme většinu svého aktivního denního času, bylo přívětivé. Mluvím zde nejen o vnitřní komunikaci, překonávání bariér mezi jednotlivými pracovišti, odděleními a lokalitami, ale i o setkávání zaměstnanců, oficiálních i méně oficiálních. Vnímám a vítám také signály o tom, že Akademický senát MFF UK je připraven být (cituji) „tvrdým, ale konstruktivním partnerem vedení MFF UK“.

Na Matfyzu jsem strávil svůj studijní čas v 80. letech minulého století, od roku 1990 jsem pak na MFF UK zaměstnán. Na fakultě jsem prožil čtyři dekády svého života a nikdy jsem tohoto rozhodnutí nelitoval. Matfyz považuji za nejlepší fakultu, kterou je možno v našich vědních oblastech v ČR studovat a na které lze působit. Jsem pyšný na to, jakých výsledků dosahují ti, kteří jsou na Matfyzu zaměstnání, či jím prošli nebo jej ještě studují. Stanu-li se děkanem MFF UK pro funkční období 2020-2024, udělám všechno pro to, aby stejný pocit mělo co nejvíce lidí, ať už žijí uvnitř či vně fakulty.

M. Rokyta, 26. 2. 2020